

Trefwoordenindex De Bouwbrief

Deze trefwoordenindex is bijgewerkt tot en met nummer 162 van de Bouwbrief. Dit overzicht is een vereenvoudigde index op onderwerpen, per instrumentgroep gerangschikt.

Verwezen wordt naar de betreffende nummers van de Bouwbrief, auteurs en titels worden hier niet genoemd. In het overzicht zijn geen besprekingen van tijdschriften, en slechts enkele van boeken opgenomen.

Sommige artikelen betreffen een serie, bijv. 118-120 wil zeggen dat de serie loopt van Bouwbrief nr. 118 tot en met 120. Een 'R' achter een nummer wil zeggen dat dit een reactie, rectificatie of aanvulling betreft (belangrijk om kennis van te nemen!). Een 'H' wil zeggen dat dit een herhaling van een eerder in De Bouwbrief gepubliceerd artikel betreft.

Huisorgels en portatieve algemeen, ontwerpen:

- portatief, geschiedenis, bouw: 40, 43, 118-120
- maken van een tafelpositief: 100, 103
- kistorgel (toelichting handleiding, bouw, opnames): 68, 129, 130, 133, 135, 147, 153, 155 (156R)
- huisorgelbouw: ontwerpen, materialen: 47-48, 49, 54, 94, 121, 125, 140, 147, 150, 152-153, 158
- overzicht Bouwbriefartikelen over orgelbouw: 162
- tekenen van orgelontwerpen in Microsoft-Office: 140
- tekeningen van kleine orgels: 159
- een regaal naar Dom Bedos: 160-162

mensuren en maken van orgelpijpen:

- berekenen/ontwerpen orgelmensuren: 52, 53-54, 58, 125, 137
- normmensuren en halftoonaanduidingen: 70
- maken van metalen pijpen: 86-87, 96, 98, 122
- temperatuurregeling soldeerbout voor metalen pijpen: 160
- maken van houten orgelpijpen: 7/8, 60, 65, 67, 74, 86, 88, 122, 133, 151
- intoneren orgelpijpen: 62, 88-89, 142, 143
- wanddiktes van orgelpijpen: 136
- maken van intoneerlade: 59, 99
- klankonderzoek orgelpijpen: 137, 138
- orgelpijpen met lage winddruk (25 mm): 138
- alternatieve materialen orgelbouw: 127, 129
- claviorganum: 155

orgelregisters:

- holpijp 8': 45-46 (47-49R), 72, 104
- maken van houten prestant 8': 80
- roerquintadeen: 68
- nachtegaal-register: 72
- restauratie gedekt achtvoet: 116
- maken van quintadeen 4': 101
- maken van regaalpijpen: 102, 160
- het register flûte travers (dwarsfluit): 128, 158, 161
- houten spitsfluit voor huisorgel: 154 (155R)
- maken van een tremulant: 78
- bamboepijpen: 62, 116
- cimbelster en angelus: 117
- koekoeksklank (pijpen): 119
- baspijpen-ocarinaprincipe: 121, 143
- een tweetoonspedaal: 156-157

klavieren, tracturen:

- maken/ontwerpen van klavier, toetstracuur: 54, 79, 95, 98, 132
- registertractuur (elektrisch): 124
- elektrische toetstracuur: 127
- pedaalklavier voor kistorgel: 117
- ventielen en ventielveren, pulpeten: 71, 95 (96R), 108, 126, 140
- maken van een wellenbord: 124
- afronden (klaviertoetsen): 82
- toetsbeleg vernieuwen: 55

windvoorziening:

- windlade (alternatief en traditioneel gebouwd): 97, 127, 128, 134
- windvoorziening, wind in orgelpijp: 59, 60-61 (63R), 74, 75, 76, 90, 92, 93, 94, 100-101, 121, 128, 134
- maken van en onderzoek aan balgen: 58, 106, 126, 156
- windmachine zelf maken: 76, 143, 159
- geluidsisolatie windmachine (orgelventilator): 159
- reguleren winddruk bij kistorgels: 145

bijzondere orgels, bouwers, werkplaatsen:

- het bureau-orgel van Hess: 61
- het Bjurum-orgelpositief: 64
- orgel Silberne Kapelle Innsbruck: 73
- het Gerritsz-orgel (Nicolaïkerk-Utrecht): 130, 150
- drie oude orgels in Noord-Italië en Zwitserland: 139
- een 19-toonsorgel (Keiaans): 34, 37
- open dag Flentrop-orgelbouw: 139
- restauratie Anneessens-orgel in Geraardsbergen (B) en interview met orgelbouwer Stefan Claessens: 157
- het waterorgel van Kircher: 145
- Nationaal Orgelmuseum Elburg: 157
- twee orgelfirma's in Sachsen: 158

Draaiorgeltjes

- historie draaiorgeltjes: 120
- bouwen van een draaiorgeltje: 32, 44, 45(R), 52, 77, 82, 120, 153-154
- toetsen voor een draaiorgel: 107
- maken van ventielbalgjes: 113
- ventielwerking in pneumatisch draaiorgel: 118
- computergestuurd draaiorgel: 106
- het noteren van draaiorgelboeken: 59

Klavecimbels (spinetten, virginalen)

- overzicht van Bouwbriefartikelen: 160
- zelf bouwen en ontwerpen: 45
- tekeningen van klavecimbels: 159
- bouwpakketten klavecimbels: 5, 61, 64
- buigen van zijwanden, sierlijsten: 21, 58, 89, 103
- besnaring van klavecimbels: 7/8, 22, 25 (30R), 33-35 (36R), 117 (118R), 122
- maken van zeven, stempennen, dokjes, dempers: 30, 73, 125, 146
- lijmen van klankbodems: 4
- intoneren van klavecimbels: 28
- klavieren, toetsgeleiding: 29, 36, 65, 136, 146
- klavecimbelonderstel: 28
- bouwen van een klavecimbel naar Dulcken: 131, 133, 135, 138, 141, 145-146

- klavecimbel naar Ruckers:142
- virginaal naar Dominicus Pisarenis: 150-152, 154, 156
- een virginaal naar Ruckers: 137
- onderzoek klavecimbel Vincent Tibaut: 132
- interviews Titus Crijnen, Skowronek, Kalsbeek: 106, 116, 124
- ombouw klavecimbel-klavecitherium: 111
- klavecimbel met transpositieklavier: 143
- restauratie virginaal: 6
- restauratie klavecimbel naar Celestini: 157
- klavecitherium (historie): 95 (96R, 99R)

Klavechorden - clavichorden

- clavichord: 58-59, 101, 130, 131- 134, 136, 141
- reisclavichord van Stein: 74-75, 88, 122, 129

Piano en pianoforte

- restauratie, historie: 87, 91, 105, 107
- snaren voor pianoforte: 36
- bouwhandleiding - ontwerp pianoforte: 49-52
- klankvorming in piano's: 44
- afronden (klaviertoetsen): 82
- toetsbeleg vernieuwen: 55
- opleiding pianotechnicus en -stemmer: 134

Blokfluiten, ocarina's en houtblaasinstrumenten algemeen

historie en iconografie:

- historie fluitenbouw: 49-50, 59, 67, 72-73
- bespreking catalogus Renaissance-blokfluiten (Wenen): 124
- historische technieken blokfluitbouw: 131
- Franse flageolet: 12-13
- Bressan-blokfluiten: 135-137, 140
- Italiaanse barokblokfluiten: 159
- iconografie blaasinstrumenten: 86

theorie, onderzoek:

- akoestische berekeningen, impedantie: 50, 161
- luchttrillingen in houtblaasinstrumenten: 44 (45R)
- omrekenen (scaling) van instrumenten: 51, 69, 73
- proporties in de fluitenbouw: 68
- klankkleur van blokfluiten: 114, 137
- opmeten van houtblaasinstrumenten: 27, 46-48, 133, 134, 136

technieken:

- Kolberg: alternatieve bouwtechnieken: 40, 43 (44R), 46, 49-50 (51R)
- restauratie van houtblaasinstrumenten: 40-43
- lange gaten boren: 17, 24-25, 120, 137
- ruimers maken: 30, 45, 57, 122, 127, 137-139, 142, 155
- maken van een kernspleetvijl: 23, 28, 135
- maken van blokfluitblokken: 31
- chamfers:158
- labium en labiumrand: 9, 15
- kleppen voor blaasinstrumenten: 22, 61, 63
- stemmen, intoneren, klankbeïnvloeding: 16-17, 19-21, 26, 37, 46, 64, 84, 110, 115, 134-136, 141, 153
- houtsoorten voor blokfluiten: 139
- ringen van kunstivoor: 160
- houtdraaien voor houtblaasinstrumenten: 162

diverse blokfluiten en ocarina's:

- maken van eenvoudige blokfluitjes: 35, 107, 128, 157, 162
- eenhandsblokfluit: 146
- vierkante blokfluiten: 83, 89, 94, 96 (97R)
- sopranen met cilindrische boring: 14, 122, 125
- sopraninoblokfluiten (vroeg-barok): 123 (124R), 124
- sopraanblokfluiten van Terton en Haka: 63, 70
- altblokfluit naar Bressan: 134-137, 142
- altblokfluit moderne stemming: 55, 153
- het bouwen van een basblokfluit: 69, 127
- de blokfluiten van Fred Morgan: 117
- moderne altblokfluit (Tarasov): 121
- aspecten van bamboeblokfluiten: 132
- zon- en maanblokfluiten: 155
- Franse flageolet: 12-13
- (bas)ocarina's: 121 (122R), 125, 126, 127, 128, 129, 157
- ocarina-mondorgel: 150
- Balkan-blokfluiten (fluer, frula): 130

Traverso's

- het bouwen van een barok-traverso: 78, 144-149
- traverso's van Stanesby-jr: 53
- traverso R. Wijne (tekening, meetgegevens): 150
- wisselstukken voor traverso's: 151
- renaissance dwarsfluiten: 44 (45R), 147
- stemmen van een traverso: 32-33
- ruimen van traverso's: 42 (44R)
- vierkleppige traverso's: 103
- Schweizer Pfeif (piccolo-fluitje): 128, 129
- de Fi-fluit (eenvoudig dwarsfluitje van PVC): 157
- de flauto d'amore 56 (reparatie), 148 (bouw)
- dwarsfluit- (traverso-)onderzoek: 131, 133, 151

Rietblaasinstrumenten (ook doedelzakken)

- overzicht van eerdere bouwbriefartikelen en informatie (boeken, tekeningen, microfiches) over rietinstrumenten in de docuimte: 155
- acht Nederlandse barokhobo's: 57
- vingergrepen voor de barokhobo: 155
- rieten (intoneren, meten), barokhorieten: 21,23, 143, 146, 155
- rieten van kunststof (kwarkpotjes) voor doedelzak: 43
- rieten van vlierhout: 124
- klarinetmondstuk (epoxyhars): 105
- klarinetmondstuk (hout): 121
- de bassethoorn: 157-158
- maken van een fagot-S: 106 (108R)
- contrafagot (epoxyhars): 110-113
- Rauschpfeife: 114
- contrabasdulciaan: 123, 126
- contrafagot van polyester: 41
- kromhoorn (diverse aspecten): 9, 13-15
- ranket (worstfagot): 150-151
- een doedelzakpijpje uit Friesland: 136-137
- de Armeense duduk: 130, 131, 147, 149
- de Turkse Ney: 141-142

Metallofonen, xylofonen, celesta

- algemeen: types en toepassingen: 77-78, 121
- chromatische metallofoon: 100, 108, 119
- maken van een celestine: 117
- buiscarillon, buisklokkenspel: 119, 126, 141
- beiaardstudieklavier: 152
- eenvoudig staafspel: 13

Tokkelinstrumenten (gitaar, luit, getokkelde volksmuziekinstrumenten, harp)

ontwerpen, bouwen

- het bouwen en ontwerpen van luiten: 28, 31 (32R), 34, 42, 60, 150
- tekeningen/literatuur m.b.t. tokkelinstrumenten: 157
- meten en rekenen voor gitaarbouwers - 161
- diverse types gitaren: 150
- gitaar: constructie, bovenbladbebalking: 97, 120
- resonanstafel (voor citers ed.): 45 46(R) 47(R)

speciale technieken en materialen

- gitaar: berekenen en monteren van fretten: 66, 100, 104
- stemmen van gitaren: 117
- afstelling snaarhoogte luit, gitaar: 25, 121
- zijwanden gitaar: 122, 136
- (maken van) welvingen van gitaarbladen: 146, 147, 151
- bebalking van bovenbladen: 162
- carbonversterking van gitaren: 129
- maken van bassnaren voor de luit: 67
- maken van rozetten (luit etc.): 86, 145
- knopen leggen in fretdraden: 14

diverse types tokkelinstrumenten:

- traditionele gitaren, volksinstrumenten, (pre)historie
- klassieke gitaar (Antonio de Torres): 130
- vihuela: 158
- citer/cister/sister, historie en maken: 83, 85, 130
- Noordse balk, hommelmel, vlier: 11, 42, 44, 151
- psalterium: 21
- Hongaarse citer: 123
- Keltische harp: 29 (bouw)
- lier (Egyptisch): 112
- lier (Germaans): 133
- Indiase instrumenten (sitar, tanpura): 151-153
- een 'Perzische ukulele': 149
- maken van een mandoline: 84
- mandola ('quiltra'): 28
- maken van kleine harp: 76

moderne tokkelinstrumenten

- resonator gitaar (bijv. Dobro): 148, 154-155
- akoestische jazz-gitaar: 30-31
- steelstring gitaar: beeldverhaal: 138, 141

experimenteel, eenvoudige tokkelinstrumenten

- de violaar (Wim Somsen): 141
- maken van windharp: 85, 101
- de matzaar (Keiaanse gitaar): 63

bouwers en collecties, historie:

- interview(s) Nico van der Waals: 62, 127
- Spaanse gitaarbouw, bezoek Manuel Reyes: 128, 147

- volksinstrumenten Balkan: 130
- tokkelinstrumentencollectie Henny de Bruin: 140
- interview Remco Busink: 132
- gitaarwerkplaats Jan Zonjee: 149
- interview gitaarbouwer Martin de Witte: 152

Strijkinstrumenten

- overzicht van eerdere bouwbriefartikelen en informatie (boeken, tekeningen, microfiches) over strijkinstrumenten in de docuruumte: 154
- vioolbouw als hobby (algemene inleiding): 51-53, 143, 151
- handleiding vioolbouw: 105
- zelfgemaakte gereedschappen vioolbouw: 138, 151, 161
- het maken van een (heel) eenvoudige viool: 134
- het maken van een kopie van een Guarneri-viool: 148
- buigijzer voor zijkant viool: 56
- maken van staartstuk en toets: 60
- lichtkast (diktebepaling bladen): 85
- vioolschaafjes, randinleggereedschap, schraapstaal: 12, 32, 154
- constructie F-gaten: 121
- plaatsing van de kam: 129
- gebruik van afbeeldingen (Strad-posters): 123
- diverse violen naar Stradivari, Guarneri, etc: 150
- viola da gamba, pardessus de viole (versch. aspecten): 16-18, 41-42, 70, 141-142/144
- renaissance-violen: 130
- de viola d'amore: 156-157
- maken van een barokcello: 129
- cello van perenhout: 160
- maken van een (simpele) contrabas: 81, 85, 108
- luiten uit Joegoslavië: 43, 130
- Nyckelharpa: 144-146
- Stroh-viool: 155
- lakken: 4, 46, 64 (65R), 98, 160
- lijmexperimenten: 93
- reparatie bovenblad gamba: 144
- (voor)frezen van cellodek: 99
- welvingen van bovenbladen: 120
- stapelzetter: 102
- de lyra: 41
- ombouw cello tot gamba: 56
- klankhoutbeoordeling: 132
- piepschuim (styropor, EPS) voor strijkinstrumenten: 159
- snaren voor strijkinstrumenten: 80, 93, 139
- strijkestokken (en beharing, harsen): 29, 56, 59, 62-63, 80, 93, 126, 153
- wolf-tonen bij strijkinstrumenten: 68
- resonantieprofielen van violen: 129
- interview vioolmaker Kees Roos: 129
- interview vioolmaker Kees Kleistra: 151
- interview vioolmaker Tim Duerinck: 159
- reportage: de erfenis van vioolbouwer Piet Groos: 160
- trade secrets - bedrijfsgeheimen vioolbouw (boek): 139
- demonstratie cellobouw: 140
- vioolbouwopleiding Newark: 130

Accordeons, harmoniums (+ tongeninstrumenten)

- accordeon - trekharmonica: 110, 111- maken van een voetbas: 98
- reparatie van een harmonium: 11, 19 -21, 54-57
- 3D printen van ventielen: 158

Overige instrumenten (koper, percussie, uitheems, volksinstrumenten, middeleeuws en archeologie, experimenteel)

- bouwen van een baroktrompet: 20, 24-25
- renaissance-trombone: 41, 132-134
- archeologisch onderzoek (ook replica's): 159
- midwinterhoorn en alphoorn: 34, 118
- vuvuzela (Afrikaanse hoorn): 134
- Trumscheit (nonnentrompet, tromba marina): 109, 133
- mondharp (historie en maken): 106-107, 115, 118
- Platerspiel: 7/8
- draailier (diverse aspecten): 11, 16, 18 (21R), 22, 33-36, 38, 60, 156
- trommel, slaginstrumenten (steeldrum, klankschaal, gong): 38, 89, 91, 156
- het symphonium van Wheatstone - 161
- triangel: 130
- blast horn (membrano reed instrument): 154
- experimentele orkestinstrumenten: 159

Technieken

gereedschappen: maken, onderhoud, slijpen

- slijpen, wetten en schuren van gereedschappen: 43, 91, 129, 135
- zelfgemaakte gereedschappen vioolbouw: 138
- oude gereedschappen/technieken: 143,146
- zelf profielschaven maken: 14
- armelui's vandiktebank: 69 (72R), 99, 147
- hulpstuk bandschuurmachine: 102
- decoupeerzaaghulpstuk: 133
- Japanse zagen: 105

metaalbewerking

- over metalen: 76-77, 85-87
- solderen: 132
- het werken met messing: 140
- lood smelten: 66, 138
- (werken met) de metaaldraaibank: 119, 122, 127, 139-139, 141, 142

hout en houtbewerking

- over (klank)hout: 83-84, 125, 128, 135
- drogen en wateren van hout: 129
- luchtvochtigheid en instrumenten: 59, 65, 140
- hout drogen in magnetron: 30
- over kunststof (ook kunstivoor): 88-89, 137
- zwaluwstaartverdingen met frees: 105
- buigen van hout: 3 (116H), 127
- polijsten en vernissen van hout: 4, 26
- schaven van hout, maken van schaven: 7/8, 39
- sierlatjes frezen: 129
- houten schroefdraden: 70
- maken van getorste poten: 134
- de houtdraaibank: 41, 132, 162

- houtafzuiging in de werkplaats: 156
- terminologie draaiwerk: 89
- eenvoudige draaibank (met boormachine): 87, 88
- werken met warme lijm: 44
- bezoek houtinstituut SHR in Wageningen: 159

ivoor en kunstivoor

- ivoor en ivoorvervangers: 160
- zelf maken kunstivoor: 160
- werken met kunstivoor: 160

houtafwerking (vernissen, lakken, versieren)

- poets- en polijstmiddelen: 144
- over terpentijn: 46
- vergulden: 87
- beletteren (opschriften maken): 57 (58R), 65-66
- maken van intarsia (inlegwerk): 118-119, 139
- beitsen met salpeterzuur of ijzernitrat: 160

Meten en tekenen

- houtdiktemeter (inductief): 44
- opmeten van boutblaasinstrumenten: 27, 46-48, 133, 134, 136
- Rekenen met poolcoördinaten: 157
- CT-scannen van muziekinstrumenten: 158
- (computers en) het maken van tekeningen: 80-82,124, 125,126, 132, 139, 140-141

Muziekinstrumentencollecties, bibliotheken, opleidingen, historie, iconografie

- Nederlandse instrumentencollecties: 128
- Rijksmuseum Amsterdam: 156
- Klok & Peel Museum Asten (Nationaal Beiaardmuseum): 148
- Collectie Ton Stolk (Vlaardingen): 138
- Museum Vleeshuis Antwerpen: 131, 143
- Collectie Kessels (Muzima-Tilburg): 135, 140\
- Restauratieatelier Utrecht: 136
- MAS (Museum aan de Schelde, Antwerpen): 143
- MIM (muziekinstrumentenmuseum) Brussel: 146
- Musée de la Musique Mécanique - Les Ges (Fr.): 138
- Muziekinstrumentenmuseum Berlijn: 143
- Germanisches Nationalmuseum Neurenberg: 158
- Bachhaus Eisenach en Kloster Michaelstein Blankenburg: 159
- Muziekinstrumentenmuseum Bazel: 144
- Casa Museo del Timple (Lanzarote): 149
- Museo del Violino in Cremona: 152
- Muziekinstrumentencollecties in Bologna: 154
- Muziekinstituut Michaelstein (publicaties): 124
- Muziekbibliotheek Letterenfaculteit Univ. Utrecht: 139
- opleiding HM-college (pianotechnicus en -stemmer, instrumentenbouwer): 134
- ILSA; lutherieschool Antwerpen: 142
- De muziekinstrumenten van Leonardo da Vinci: 149
- 25-jaar NMF: Nationaal Muziekinstrumentenfonds: 149
- Muzikaal behangselstuk gebr. van Nijmegen: 152
- Houtdraaierij de Woerdsche Knoest: 162

Akoestiek, stemmingen, klankanalyse,

- stemmingen (temperaturen): 51, 56-57, 112, 113, 155
- de 'Divine 9 stemming': 157
- (on)zuiverheid, oorproblemen: 146-147
- formanten (klankvorming), akoestiek: 45, 52
- elektronische stemapparaten: 71, 158
- klankkaatsers: 139
- snaaranalyse violen: 139
- impendatie bij blaasinstrumenten: 161

Diversen

- maken van een muziekstandaard: 66, 79
- maken van vioolbladhouder: 99
- (alt)vioolkist: 101
- ademhaling: 155
- gebruik hoofdbandloop: 139
- overgevoeligheid voor hout: 117
- danspoppetjes bij de Langeleik: 151
- computers en muziek: 51, 53, 64, 69, 71